

περὶ τοῦ οὐκ ἔχοντος τὴν φύσιν, καὶ ἀπείρου καὶ ἀ-
πείρου ἐν τῷ ἐκείνῳ, καὶ τῆς ἀπείρου οὐκ ἔ-
χοντος τοῦ βίου, εἰς τὸ μέγιστον τοῦ ἀνθρώπου
εἶναι ἀπὸ καὶ ὑποδημιονίζεσθαι.

Κεφάλαιον η.

Δευτέρως δὲ, ὁ κατὰ τὴν φύσιν ἀρετῶν
αἱ γὰρ κατ' αὐτὴν ἐνέργεια, ἀνθρώπι-
νή τε δικαιοσύνη, καὶ ἀειρέσια, καὶ τὰ ἄλλα τὰ
κατὰ τὰς ἀρετάς, τοῦ ἐκείνου κατὰ φύσιν
ἐν συνδυασμοῖσι καὶ χρεῖαι καὶ κοινότητες
παντοίας, εἰ τὸ τοῦ πάθους τὸ κοινόν ἐκεί-
νο διατηρουμένης. ταῦτα δὲ εἴδη φαίνεται
πάντα ἀνθρώπινα. ἕνα δὲ καὶ συμβαίνειν
ἐκ τῶν σωματικῶν δοκῶν, καὶ πολλὰ σωματικῶ-
ν τῶν πάθους ἢ τῶν ἡθῶν ἀρετῶν, σωφί-
λειαν δὲ καὶ φρονήσιν τῆς τῶν ἡθῶν ἀρετῆς, καὶ
αὐτὰ τῆς φρονήσεως, εἰς τὸν αἰσθητικὴν φρονήσεως
ἀρχὴν κατὰ τὰς ἡθῶν εἰσὶν ἀρεταί. τὸ δὲ ὄρ-
θον τῶν ἡθῶν, κατὰ τὴν φύσιν φρονήσιν, συμμηρη-
μένη δὲ αὐτῶν τῶν πάθους, καὶ πάλιν τὸ
σωμάτευτον αἰετὸν. αἱ δὲ τῶν σωματικῶν ἀρετῶν,
ἀνθρώπιναί τε καὶ βίβηται δὴ ὁ κατ' αὐτάς
καὶ ἡ ὑποδημιονία. ἢ δὲ τῶν τοῦ, καὶ ἡμετέρας
τοσοῦτον γὰρ πάλιν αὐτῆς εἰρήδω * διακριτικῶ-
σιν γὰρ, μείζον τῶν σωματικῶν ἐξελθόντων δὲ
αἱ καὶ τῆς ἐκείνου χρησιμῶς ἢ μικρόν, ἢ ἐπι-
λείπον δὲ εἰσὶν τῆς ἡθῶν ἢ ὑπὸ γὰρ ἀναγ-
νήσκον ἀμφότερῶν χρεῖα καὶ ἐξ ἑσῶ ἕξω * εἰ καὶ
μέγιστον διαπονεῖ πάλιν τὸ σῶμα ὁ πολιτικός,
καὶ ὅσα ταῦτα μικρόν γὰρ αὐτῶν διαφέρει πρὸς
τὴν τὰς ἐνεργείας, πολλὴ δὲ ἐκείνου πάλιν γὰρ ἐλευ-
θερία δὲ καὶ χρησιμῶν, τοῦ ἐκείνου κατὰ φύσιν
τὰ ἐλευθερία καὶ τῶν δικαιοσύνην, εἰς τὰς ἀναγ-
ποδοσὶς αἱ γὰρ βουλήσιν, ἀθῆλον καὶ ἀναγ-
ουμέναι δὲ καὶ οἱ μὴ δίκαιοι βούλεσθαι δικαιο-
κρατεῖν τῶν ἀνθρώπων δὲ, δυνάμει, εἰς τὸ ὅτι
τελεῖται τὸ κατὰ ἀρετῶν καὶ τῶν σωματικῶν ἐξου-
σίας πρὸς γὰρ δὴ ἄλλοις ἕσται, ἢ ὅτι ἢ τῶν ἡθῶν
τῆς χρησιμῶν δὲ πρότερον κινεῖται τῆς ἀρε-
τῆς ἢ καὶ ἀρετῆς, ἢ αἱ κοινότητες, ὡς ἐν ἀμφότερῶν
εὐσῆς. τὸ δὲ τέλειον, δὴ ἡθῶν ὡς ἐν ἀμφότερῶν ἀ-
ρετῶν. τοῦ δὲ τὰς ἀρετῶν, μέγιστον δὲ κατὰ
καὶ ὅσον αὐτῶν μείζον ὡς καὶ καλλίον, πλείον
ἔσται. τῶν δὲ θεμελιωπῶν, οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον,
τοῦ δὲ τὴν ἐνεργείαν, χρεῖα, ἀλλ' ὡς
εἰπῆν. καὶ ἐμπροσθέν ὅτι, τοῦ δὲ τὴν
δικαιοσύνην ἢ δὲ ἀνθρώπων ὅτι, καὶ πλείον
συζῆ, ἀρετῶν καὶ τὰ κατὰ ἀρετῶν ἀρετῶν

quod enim naturæ vniuscuiusque est ac-
commodatum, id præstantissimum, ac iu-
cundissimum vnicuique est. ergo etiam
homini vita, quæ ex intellectu traducitur:
siquidem maximè id homo est. Hæc igitur
etiam felicissima est.

CAPVT VIII.

Secundo verò loco ea quæ ex alia vir-
tute existit: quippe cum operationes
quæ secundum ipsam sunt, humanæ sint.
Iusta enim & fortia & cætera ex aliis vir-
tutibus erga nos mutuo agimus in com-
merciis, & visibus, actionibusque variis, &
in affectibus, seruantes quod decorum v-
nicuique est. hæc autem humana esse om-
nia videntur. Nonnulla verò etiam è
corpore videntur euenire: multamque af-
finitatem cum affectibus habere morum
virtus. Quin etiam prudentia cum morum
virtute, atque hæc cum prudentia con-
iuncta est. siquidem prudentiæ principia
ex virtutibus moralibus: rectitudo verò
moralium virtutum ex prudentia existit:
at hæc connexæ cum affectibus sunt, & cir-
ca compositum versantur. virtutes verò
compositæ humanæ sunt: & vita igitur qua
secundum ipsas traducitur, & felicitas hu-
iusmodi erit. Mentis autem separata est.
de ipsa enim hoc tantummodo est dic-
tū: nam exquisitè tractare maius est, quàm
præsentī proposito conueniat. Videtur ve-
rò vel parum vel minus quàm moralis,
externarum rerum apparatus indigere. ne-
cessariis enim rebus vtrisque est opus: at-
que id ex æquo esto: licet magis circa cor-
pus, & quæ huiusmodi sunt, ciuili labo-
ret. parum enim quid differret. Sed in o-
perationibus longè distabit. liberali enim
ad liberalia agenda, & iusto ad retributio-
nes faciendas pecuniis erit opus: quippe
cum obscuræ voluntates sint: simul èntque
etiam illi, qui iusti non sunt, iuste agere se
velle. fortitudini item potentia, si modò
quippiam ex virtute exequi debet: & tem-
peranti potestatis opus erit. quo pacto e-
nim aut talis aut alius quispiam esse ma-
nifestus possit: Sed quæri consuevit, vtrum
electio in actio magis propria virtutis sit:
cum in vtrisque consistat virtus. vnde ma-
nifestum est in vtrisque id futurum, quod
perfectum est. ad actiones autem exequen-
das multis est opus: & quò plures & me-
liores sunt, eò pluribus. Cōtemplanti verò
nulla huiusmodi rerum ad operationem
quidem indigentia est: quin ferè contem-
plationi esse impedimento consuevit.
quatenus tamen homo est, cū pluribusque
vitam degit, ex virtute agere proponit.